

Vážení volyňští krajané, naši otcové se účastnili 1. světové války. Vytvořili první čs. vojsko po třistaleté porobě našeho národa. My jsme se účastnili 2. světové války. Díky nám vznikla na Volyni největší vojenská jednotka, 1. sbor v celém čs. zahraničním odboji. Obě naše generace přispěly jednak ke vzniku čs. republiky, jednak k jejímu osvobození.

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

5/95
ročník 5

Úvodník

OSLAVY 50. VÝROČÍ VÍTĚZNEHO UKONČENÍ 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Když se zamyslíme nad přičinami, nad zrodem a místem vzniku 2. světové války, pak to bylo v Evropě jednoznačně Německo. Zde se zrodily myšlenky a touhy po výbojích a zředele teorie, především teorie rasová. Ta se stala oficiální státní politikou. Na jednom z nejvíce stupňů nacistického rasového žebříčku byli Slované, hned za Židy a Romy. Slované měli jen sloužit jejich zpučené společnosti.

Avšak právě slovanské národy porazily Němce nejdříve v Moskvě a pak hlavně u Stalingradu a hnaly je přes ruské a ukrajinské prostory zpět až do Berlína. Slované byli rozhodující silou na východní frontě a ta byla hlavním, tedy největším bojištěm v Evropě. Ti především porazili nacismus a dokázali, že rasová teorie nebyla ničím jiným, než hohým výmyslem hitlerovských fanatiků z pangermánského podhoubit.

V rámci rasové čistoty a zejména porobením evropských národů vznikly koncentrační tábory a plynové komory. Tento strašný vynález - tyto továrny smrti - byly vymyšleny nebo zdokonalovány opět v Německu. Kam až klesli německý národ? Jakých hrůz a krutostí byl schopen! To dnes musíme stále připomínat našim dětem, našim mladým lidem a bohužel i některým našim publicistům, spíše pisáčkům, a také i některým osobám z politických kruhů. Zvláště je to aktuální při poměrně častém združďování utrpení a bezpráví při odsunu Němců, které bylo důvodem k omávnutí.

Při úvahách o vzniku a průběhu 2. světové války se vynořují stále otázky i ryze naše, československé. Např. měli jsme bojovat? Srdece jinochů a mladých mužů na Volyni v roce 1938 mluvilo jednoznačně pro boj, pro cest, vždyť jsme měli připravenu k boji armádu a bylo zde i odhodlaní celého národa, doložené skvělou, nádherně provedenou mobilizací. Bohužel a k obráně války bojem v celonárodním měřítku nedošlo. Povazovali jsme to tedy v mladistvém nadšení za skomvu v našich dějinách. Žítka by se zachoval asi jinak. Ten by na mnozství nehleděl.

Avšak jak život šel, jak jsme nabývali zkušeností dospělých mužů, začali jsme postupně brát v úvahu i jiné aspekty dějinných událostí. Vždyť nás - vědecky správně - stáje nejen omptulí, ba zradily, ale postavily se i proti nám, když se mnichovskému

diktátu nepodřídíme. Strategická a politická situace nebo jen prostá logická úvaha mluvila jednoznačně pro to, že se jako malý národ neubráníme a že válka napáchá nesmírné škody. Konečně se nebránili ani jiné malé národy. Bránilo se jako první Polsko - a jak to dopadlo. A pak následovaly podobné porážky i jiných, velkých národů a států.

A když si dnes položíme otázku, jak je postoj prezidenta Beneše a čs. vlády v tehdejších těžkých pro ně časech dnes hodnocen, pak netze najít logickou a zdůvodněnou jejich kritiku nebo odsouzení, spíše naopak. Za zradu na nás ne vedoucí činitele našich spojenců na západě omávnuli.

Jaké poučení vyplývá v tomto směru do budoucna pro naši republiku? Nadále platí spořádat smni na sebe, tj. být dokonale připraveni na obranu vlasti i za cenu války, avšak za jiných politických podmínek. Rozhodujícím činitelem pro dlouhodobou mírovou budoucnost naší vlasti a celé Evropy je nová její organizace především politická, ale i ekonomická nebo vojenská, než jak tomu bylo dříve, tedy před druhou světovou válkou. Jen tak se zmezožní, aby znovu v některé zemi, např. v Německu, se zrodil nový Hitler. A k takovému cíli dnešní Evropa skutečně směřuje. Pro nás z toho jednoznačně vyplývá cíl a směr - do takové Evropy co nejrychleji vstoupit. A s tím úzce souvisí naše dobré vztahy s blízkými sousedy, hlavně s Německem. K tomu je nutno zahájit rovnocenná, důstojná jednání a skoncovat s omávnutí.

A nyní několik slov k účasti volyňských Čechů v 2. světové válce. Připomeňme si nejdříve odkaz a historickou prioritu našich otců. Oni vytvořili Českou družinu, jako první čs. vojsko po 300 letech porobě. Musíme to stále sobě a historikům připomínat. Naše generace vytvořila předpoklady k vzniku 1. sboru - největšího vojenského útvaru v čs. zahraničním odboji. Spontánním nástupem do našich jednotek na Volyni jsme překročili běžné mobilizační normy v moderních armádách. Percentuálně, tedy úměrně k počtu volyňských Čechů, jsme přinesli největší oběti z celého českého národa. Byli jsme zastupeni na všech bojištích jak pozemních, tak ve vzduchu, ale i na moři.

Z výše uvedeného vyplývá, že účast volyňských Čechů v bojích druhé světové války byla (úměrně vzato) velká a možno bez nadsázky říci spolu s válečnými historiky a frontovými veliteli (přítomnými na předposledním sympóziu) po vlastní bojové stránce velmi významná. Můžeme tedy právem oslovovat nejen ukončení této poslední světové války ale i osvobození Československa od

nacistických okupantů a tím také náš návrat do staré vlasti.

Oslavy jsme zahájili již v předstihu a to na regionálních úrovních. Stalo se tak nejdříve v Žatci, pak v Brně, poté ve Frydlantu, v Hněvotíně a ve Františkových Lázních a pravděpodobně i v dalších lokalitách.

Avšak největší oslavné setkání v celostátním měřítku se uskutečnilo dne 13. 5. v Litoměřicích za účasti více než šesti set krajanů prakticky ze všech regionů. Po úvodní kulturní vložce přednesl slavnostní projev řečník Novák, Dubeč a Dufek. (Tento úvodník čerpal z obsahu jejich projevů). Po obědě se rozprudivla volná zábava plná vzpomínek na prožitá válečná léta a to jak na zážitky smutné nebo vážné, ale i humorné, včetně tančovní zábavy při poskakové hudbě. Součástí došlo i k tradiční krajanské sbírce. Na tiskový fond byl vybrán rekordně velký obnos v celkové hodnotě přes 11.000 Kč. Za to byla všem přítomným rozdána sbírka Pospíšilových básní "Setkání a loučení". I tato skutečnost byla příznačná pro radostnou náladu všech zúčastněných.

Všemi výše uvedenými akcemi jsme ukázali, že Volyňtané ještě žijí a jsou schopni připomínat a informovat naše spoluobčany jak za svobodou náš stát bojovali volyňští Češi. A to na mízerně by právem všichni hrádi. V. Dufek - V. Dubeč

Začátek našeho odboje

(K padesátému výročí osvobození ČSR)

Jednou z mnoha ctností volyňských Čechů bylo vždy velké vlastenecké cítění, oddanost svému národu, láska ke staré vlasti. Tyto vlastenecké city se neprojevoily jen v první světové válce, ale neustále, spíše narůstaly v dalších poválečných letech. Každý neziskal v roce 1919 souhlas (až na malé výjimky) k hromadnému návratu do osvobozené vlasti, jejíž základy vybudováním České dráhy v roce 1914 položili, snažili se alespoň přispět k urovnání vleklého sporu mezi Polskem a Československem o pohraniční území na Těšínsku.

V roce 1929 z iniciativy České matice školské na Volyni vznikl návrh na výměnu obyvatelstva a přestěhování volyňských Čechů do Slezska a Poládků z okolí Těšínska na Volyni. Tehdejší volyňský vojvodeda Henryk Kizgicki tento návrh podporil. Jednání však nakonec ztroskotalo. Jednak proto, že polská vláda se nevdavala myšlenky získat v budoucnu od Československa tzv. Začítie a také proto, že při výměně obyvatelstva by přišlo na porada majetkoprávní vyrovnání mezi oběma státy a Polsko by muselo ČSR doplatit asi 60 miliónů

zločků (chruba 330 mil. předválečného kursu). Proti ČSR a o něco později i Čechům na Volyni vytvářel šval dnešním ilustrovaný karier codizény vydávány v Krakově redaktorem Dobrovským (později některé i polské prameny byly tyto názory, že v této otázce táce spolupracoval s Němci). Žádné většinou neomalené a výhradně útoky jen zvyšovaly u volyňských Čechů národné uvědomění. Každý vrcholil politikou křídla fašistického Německa na ČSR a sudetské Němci v tendencích první Hitlera neustále zvyšoval svou lživou propagandu (tak jako dnes) a začali ohrážovat podstatu státu a samostatnost ČSR, hlásilo se na čsl. konzulátě v Kwislově mnoho volyňských Čechů jako dobrovolníků do čsl. armády. Protože v té době byli polskyjmi státními občany, nebýval jejich žádosti vyhověno. I na dalších čsl. konzulátěch (v Polsku ve Lvově, Krakově a Gdyni) se hlásili jednotlivci-dobrovolníci do čsl. armády.

Rok 1938 byl rokem, kdy volyňští Češi zahájili svůj druhý odboj proti germánsko-fašistickým snahám opakovat střední Evropu a zlikvidovat svobodné Československo, které v té době patřilo mezi nejdemokratičtější státy v Evropě. Těžké a kruté chvíle prožívali volyňští Češi tak jako i celý národ v osudové roce 1938! Jejich vůle, že nás západní spojenci budou chránit, se naplnila i nepomohla ani mobilizace, ani vále drábe většiny národa bránit svůj stát, bránit svobodu proti odvěkému nepříteli.

Snažili se však všemožně nějak pomoci staré vlasti.

Ještě 27. 9. 1938 vyšla v týdenníku vol. Čechů - Krajevských listech - jež řídil redaktor Josef Fojtík, výtvar. v níž redakce volala po československé unii (autorem byl redaktor a spisovatel J. V. Rejzek), ale bylo již pozdě! Přišel Mnichov... Krajevské listy, jako mlouví české volyňské měřiny, komentují tuto národní tragédii úvodnímek nazvaným Obětí brátnosti, v němž vyzývají všechny Čechy a Slováky, aby nepodlehli apatii, aby se nenechali tímto protiprávním aktem velmoci zlomit a věřili, že přijde doba pravdy... Polsko si připojilo Zaolzie a Češi, kteří tam žili, se postupně začali přimykati k volyňským Čechům, stali se oděrbateli a zanedlouho i dopisovatelé Krajevských listů, které se hlásily k Dr. E. Benešovi a jeho profašistické linii. Mnozí a nás tehdy doufali, že Hitler se již nastil, jiní věřili, že druhá světová válka je za dvěma a to je jediná možnost, jak opět vzrůst porobené Československo. V tomto čase, čase zlych předčich i marných naděj, přišel 15. března 1939.

Dne 17. 3. 1939 Krajevské listy s hlavním článkem nazvaným Misto úvodníku. Jeho obsahem byl mimo jiné slib, že by naše stará vlast byla obsazena cizákem, zůstanejí jen věrní v jejím úterin. Tím, že Krajevské listy začaly odmítatí postoj ke fízen, že protektorát a začaly organizovat protiněmecké a profašistické odboje, rozšířoval se velmi rychle okruh jejich čtenářů a stálých oděrbatelů. Náklad se zvyšoval téměř každý týden. Měly své abonenty nejen na Volyni a v Polsku, ale i ve staré vlasti, ve Francii, USA a dokonce až v Kapském Městě a Mandusku. Zakrátko byl jejich dovoz do tzv. protektorátu zakázán, a proto byly pašovaný neohroženími vlastenci přes Slezsko a Náchod. Také stáli spolupracovníci a dopisovatelé Krajevských listů se okamžitě postavili za osvobození a obnovení ČSR. Například učitel Vladimír Krop (pozdější předseda profašistické organizace volyňských Čechů Blanka) v svém článku mluvil svůj náspal: "Věrní oděrbatky Masarykovu přijdeme dobývati svobody a cíti národ, přijdeme svým stvrnu na našem štěstí, již nám přinesl 15. března. V K. L. se objevily básně začínajících volyňských básníků Vl. Broučka, Mikuláše Clapy, Vladimíra Řeháka a dalších, kteří burcovaly, podněcovaly, zapalovaly a volaly všechny věrné k nastávající obzobné ná-roda.

Dne 28. dubna přináší K. L. zprávu o tom,

že v zahraničí se smetly odboj pod vedením Dr. E. Beneše, dne 12. května přináší článek čsl. velvyslance v Paříži St. Osušského s ujištěním, že ČSR nepřestala právně existovat a tudíž nadále. Pařížští Češi zastíjili vol. Čechům telegram se zdávací a s ujištěním, že i oni se staví do jednotné fronty za svobodné Československo. Ve staré vlasti prof. Dr. František Bláha, Josef Vrbický a další se stavíji neohroženími kolportéry K. L. a zároveň organizují dopisovatelstvo akci vyjadřující nesusouhlas s tzv. protektorátem. Vlna uprchlíků z Čech a Moravy se částečně soustřeďuje v Krakově a okolí. Čerstvé zprávy o dění v "protektorátu" pro K. L. zpracovává jeden z uprchlíků Jan Mareš. Fundované zprávy z Varšavy zaslaly tisícky atáž čsl. velvyslancetví v Polsku Dr. J. Hejret. Na 11. července 1939 byl svolán do Varšavy sjezd delegátů všech českých organizací a spolků v Polsku. Cílem sjezdu bylo vytvořit centrální organizaci pro celé Polsko. Volyňské Čechy na tomto sjezdu zastupoval redaktor Krajevských listů Josef Fojtík. Druhý den se na pracovní poradě střetl s e. Prechalou a jeho pobocíkem Dr. Kahánekem, odmítl jejich separatistické snahy a zdůraznil, že volyňští Češi přijdou do odboje jediné pod vedením Dr. E. Beneše. Tím byla dorovněna a potvrzena odbojová linie volyňských Čechů za druhé světové války. Během několika přístích dnů pak tisícky agentury přinesly oficiální zprávu o vytvoření zahraničního odboje se stálem jeho vedení v Chicagu v čele s Dr. E. Benešem. V 24. ze dne 16. června 1939 byl zveřejněn obsahový článek s dří říci přímo historický článek podepsaný značkou "Jaro", nazvaný "S Němci do říše!"

Pisatel tu zdůvodňoval nutnost odsunu zrůdných sudetských Němců z území ČSR!

V následujícím dvacátém pátém čísle K. L. byl na první straně otištěn projev Dr. E. Beneše nazvaný Pravda vítězí. V dalších číslech týdenníku byla zveřejněna výtvar. Dr. E. Beneše za obnovení ČSR. Následovaly články volyňských dopisovatelů výhradně s odbojovou tématikou a v 27. byl na první straně zveřejněno rozhodnutí redakce dát se plně do služeb našeho zahraničního odboje. Marie Pavlovská a kolportérka K. L. v Čechách paní Marie Valentová informovala čtenáře listu, že za jeho distribuci jsou kolportéři pokutováni částkou až 10.000 korun. Na stránkách K. L. se objevují články čsl. politiků a diplomatů, jako například Rudolfa Bechyněho (pseud. Bohemicus), čsl. konzula v Krakově Dr. Vl. Herzla a dalších. V červenci nebo začátkem srpna přijel do vojvodského města Lucka na Volyni bývalý čsl. velvyslanec v Polsku Dr. Juraj Slávik, který se právě vrátil z Ameriky a na setkání s volyňskými Čechy je kromě noviněk z odboje upozornil i na to, že válka je nevyhnutelná a její začátek můžeme očekávat každým dnem. Měl pravdu. Začala 1. září a potvrdila nedomyšlenost politiky Bechovského Polska. Východní území Polska bylo ve druhé polovině září připojeno k SSSR a tím také zanikly Krajevské listy. Světské úřady tiskárnu zabavily a později jí odvezly neznámou kam.

Odboj Čechů na Volyni byl ochromen a začal až v červenci nebo srpnu roku 1941 vznikem protiněmecké a profašistické organizace Blanka a výtstí dobrovolným vstupem vol. Čechů v první polovině roku 1944 do čsl. vojenské jednotky v SSSR. Mýtil by se však každý, kdo by se domníval, že ustal nadobro. Na Volyni našla dočasný domov řada uprchlíků z ČSR; z nichž někteří po reemigraci vol. Čechů do ČSR neopouštějí svůj bývalým hostitelm stějnou měrou. Tak už to, bohužel, někdy na tom svéví čtenáři... Avšak mnozí volyňští chlapci s octím dokonce až na západě, většina z nich, asi padesát, se pak shromáždila v Buzuluku a byla zařazena do formičního se polního praporu čsl. vojenské jednotky v SSSR. Mnozí volyňští chlapci však zažili v řadách polské armády předpání

Polska hitlerovských vojáků. Ne všichni to přežili. Zajímavý osud polak. Mečislava Pilpity (psal také pod pseudonymem Karel Plamínek). Mečislav vykonával vojenskou povinnost na jedné polské ponorce. Ponorce se podarilo doplnout až do Anglie a Mečislav nakonec skončil na vojenské lodi USA, bojoval proti Japoncům v Pacifiku, byl významněm řadou válečných vyznamenání. Zemřel v USA. Volyňský Čech Vladimír Vitek byl námořníkem na polském torpedoborci Grom. Tento torpedoborec s dalšími polskyjmi válečnými lodmi se zúčastnil boju okolo anglických lodí těžkých bojů norský Narvik. Němci se podarilo torpedoborec ve fjordu Rambaken dne 4. 5. 1940 zničit. V tomto boji volyňský Čech Vladimír Vitek zahynul.

Začátkem polsko-německé války byl do polské armády povolán automechanik Josef Zitrň. Jeho jednotka ustoupila do SSSR a J. Zitrň s armádou gen. Andere se pak zúčastnil boju na středním východě, v Africe, a měl to štěstí, že přežil i nejkrvavější pozemní bitvu, jaké se odehrávala ve druhé světové válce na západě - bitvu u stěn Monte Casina v Itálii. V čsl. letectvu v Anglii válčili dva volyňští Češi, například dnešní občan Zate Vladimír Novák. V čsl. armádě na západě byli i další volyňští Češi - za všechny jmenujeme alespoň současného občana Francie Rostislava Chudobu a zesnulého redaktora Hlasu Volyně v Anglii Václava Pěrného. Několik volyňských Čechů se také zúčastnilo květnového povstání v Praze roku 1945. Hodnotíme-li dnes - při padesátém výročí osvobození naší vlasti - odboj volyňských Čechů za druhé světové války, můžeme konstatovat, že přípravy odboje začaly koncem roku 1938, oficiálně vystoupily volyňští Češi proti okupaci ČSR dne 17. 3. 1939 a pokračovali v odboji v různých časových úsecích, různými formami a s velkými obtížemi až do vítězného konce. Svůj slib "Věrní zůstane", který staré vlasti po patnáctim březnu splnili se, daly a do puntíku! R. Hlaváček

Věčné memento....

Je mnoho významných dat, výročí a pamětných dnů - ale toto zvláště, tento den, kdy skončila druhá světová válka, jedna z nejhorších dvacátého století, zůstává pro nás jako věčné memento - vy živi, nezapomeňte!

Jak je možné zapomenout, vždyť tolik hoře a neštěstí přinela svět. Mnozí říkají, že je to logika dějin, válka - matka všech zlo - ve svých hrůzných podobnostech, nemá ale logiky.

Vzpomeňme tedy na 50leté výročí ukončení války a osvobození naší země od nacionálně-fašistických okupantů. Ano, vzpomeňme na dobu, kdy se všech vesniček české Volyně se hlásily stovky a tisíce dobrovolníků - muži i ženy, kteří spěchali do řad misitellé bojující za svobodu své potupené vlasti. Volyňští krajevští svým hromadným a následným nástupem do řad Československého vojska a následovně hrđinským bojem prokázali, že roznemí ji skutečnou, nefalšovanou vlastenectví, kterého je dnes tak třeba. Při této příležitosti vzpomeňme se na lidský vědnost, lásky a úcty těch, kdo padli v boji za volyňská práva, za svobodu a nezávislost své vlasti, za šťastný život svého národa.

My, volyňští Češi, bojovníci za svobodu, máme zvláštní a nepomělné závazné důvody pro to, abychom nezapomínali. Vždyť není téměř rodiny, jež by neopouštěvaly otce, syna, dceru či manžela, kteří padli nebo zahynuli v minulé válce. Slyšeli jsme nárdě umírajících, viděli jsme rozdráhaná tělka dětí, zobražená měla a vypalované zranění, sama žena vtrpěla víc než mrtvé člověk smrt.

Ano, my máme právo nezapomnat - protože to byla Česká Volyně, ta malá komarka v cízině, která byla 12 tisíc bojovníků. Mnoho jih padlo, mnoho našich hochů a děvčat položilo své životy na oltář vlasti, kterou mnozí ani nepoznali. Na vás, vy nej-

statečnější ze statečných, nikdy nepoznamene! Vše jená jsou vryta do našich srdcí, hluboko až k zemi se dnes před vámi skláníme.

Při této příležitosti musíme vzpomínat na naše statečné volynské ženy, matky a manželky, které tam doma na Volyni zůstaly samy a bez pomoci, zůstaly jim jen dítina a to hrozně čekání bylo mnohdy horší než být na frontě. Vždyť jim šlo také o život, a při tom musely oblévat plece, aby rodina měla co jíst, a při tom ještě plnit dodávky pro frontu - vzdát bez nich, bez jejich pomoci, by voják na frontě nemohl bojovat. Díky vám, by hrde české mámy.

Ale nestějí jen vzpomínat na minulost, je třeba hledět do budoucnosti a vytvářet předpoklady šťastné existence pro všechny živé dny a zítřka, to je naše povinnost vůči těm, kteří nedošli a leží na všech bojových světě. Václav Dubec

NEZAPOMÍMEJME

Před 50 lety skončila nejstrašnější válka v dějinách lidstva - zahynulo v ní více jak 50 milionů obyvatel a znisobila neozdrně národohospodářské škody.

Stejně nemilosrdně postihla i českou minoritu na Volyni. Většina volynských rodin zaplatila krutou daň válčennému běsnění. Za všechny vzpomenu rodinu Malchowcov. Manželé Malchowcov měli čtyři děti - dvě dcery a dva syny, bydleli v obci Hrabine. Byla to malá, rve česká vesnička, čítala asi 15 až 20 českých obyvatel. Ležela v malebném údolí, obklopena lesy. Sousedila s českými obcemi Omerlanisno, Chomoutem, Ulbarovem a Dembrovku.

Za olapace se rejarští dcera Marie provdala za pana Skoza z Hrušovic. V tu těžkou dobu, stejně jako ostatní krajané, se svažili čtí nesmetitelným životním podmínkám.

Po osvobození v roce 1944 všichni čtyři mázi nastoupili dobrovolně do 1. čs. armádního sboru. Doma na hospodářství zůstaly paní Malchowcov s dcerami a malou vnučkou samy. Život volynských žen po odchodu mužů do války nebyl lehký. Ženy se snažily nahradit práci mužů, staraly se o výživu a obléčení rodiny a jejich ochranu před lupoučnými bandami. Tak se stalo, že jedné noci rodinu přepadli lupiči, sebrali jim veškeré obléčení, ženy zůstaly jen ve spodním prádle, v tom, co měly v tu dobu na sobě. Děk darům od přízně a známých se jim podařilo tíživou situaci překonat.

Za krátkou dobu na to rodina obdržela tragickou zprávu, že v prvních dnech boji na Dukle padl manžel, mladší syn a zet. Starší syn po těžkém zranění byl při převzetu do nemocnice, někde na Kavkaz, odkud se rovněž nevrátil. Těžké rány způsobené válkou se paní Malchowcov nezacelily do konce jejího dlouhého života.

Takto postřehly rodin, oba, a i dnes jsou statistice, např. v Jugoslávii, Čečensku a Palestině a jinde, kterým válka přinesla nesmírné bolesti a utrpení. Proto si važno u nás mít, svobodu a demokracii.

V tomto roce vzpomínáme 50. výročí vítězství nad fašismem. Pro naše krajané, kteří bojovali v čs. jednotkách na obou frontách je každý "Den vítězství nad fašismem" velkým svátkem. Sčítají se a vzpomínají na chvíle těžkých bojů, na kamarády, kteří padli a leží ve společných hrobech na různých bojových. A to u, v kterém jsou nepříznivé ani kytička, poněvadž jejich těla jsou rozseta na bojových místech. Snad jen přiroda jim projeví úctu a vzpomínku tím, že nad místy, kde leží, v letních měsících rozkvetou polní květiny.

Po válce, až do roku 1950 prakticky v každé volynské rodině visely na čelní stěně obrazy T. G. Masaryka, E. Beneše a gen. L. Svobody s heslem "Pravda vítězí", jako symbol vítězství nad fašismem a zvrácení vlasti. Později byly tyto symboly přeneseny a pověšeny na méně nápadná místa a v některých rodinách visí dodnes.

Nezapomínejme... stále připomínejme našim dětem a vnoučatům, aby byli hrdi na své dědy a prarodky, kteří bojovali v obou světových válkách za

svobodu a nezávislost staré vlasti a řada z nich položila za ni své životy. Dr. Vladimír Šamec

Kytička fialek

Ljiljka Zárčeká-Suchá

Máj přišel do Volyně jako každým rokem, ale tentokrát nebyl obyčejný máj - psal se rok 1945. Lidé vstávali do světlého rána olupští po válčenné vřavě, která klesla v českých zemích dozrvala a rozsvětlala v posledních dnech smrt a zánku.

Osvobození mělo se však již obkldo do světlého rána. Čisté náměstí, plné veselé topotající se vlněk a narychlo ušitých praporek, tribuna, zejdí dopoušl příznoutou, ale vonící čerstvým dřevem - to vše čekalo na světlé odněné zastupí lidí, kteří sm přicházeli již od časných ranních hodin. A pojednou toto náměstí plné jásajících davů, projevů, řízných pochodů a veselí, které zde a jinde tolik let chyběly. Nakonec se náměstí proměnilo v obrovský taneční parket, který zaplnili milovníci ohnivého čardáše, tančící tak zaujatě, že se zdálo, jako by chtěli vykřesat jiskry z nevzhledných zrcálek číháv dlužníků tohoto starobylého města Veselili se všichni - muži a staří, muži i ženy. Jen jedna z žen sledovala toto veselí s hlubokým smutkem v očích. Nejdříve to dělalo douha, jako by jen vnímala vážnost chvíle a závažnost své uniformy - s ohledem na přítomné příslušníky čsl. armádního sboru v SSSR. Sledovala radostné lidé hemžící, ale myšlenkami byla zcela jinde - na rodné Volyni, kde zanechala svou rodinu, která v této chvíli o ni nic neví. Ještě bolestněji se jí dotkla vzpomínka na milého, který se z dukelského bojiště již nikdy nevrátil.

Znedenámi k ní přistoupil jeden z mladých důstojníků zahraniční armády a podal jí kytičku fialek se slovy:

"Vezměte si je, sestřičko. Dávám Vám je jménem našeho padlého velitele. Určité by Vám je dnes přinesl, kdyby žil..."

Děkuji Vám, zašepkala slzami zastřeným hlasem. Vzájmu kytičku do obou rukou a jemně ji přitiskla k lícím, jako by chtěla zakrýt to, co po ní kámal. Pak se prudce otočila a rychle odcházela. Chtěla být sama se svým smutkem.

Malá klivá epizoda na letošckém náměstí se rozplynula v nemávratnu. Iména padlých však nelze zapomenout. A tak každý, každěžký rok 9. května nyní už šedovlás paní v duchu posílá svou kytičku na hrob štábního kapitána Josefa Kohla.

ZPRÁVY Z REGIONŮ

BRNO

Dne 1. dubna 1995 se ve Vojenské akademii v Šumavské ulici č. 4 konalo slavnostní setkání volynských Cechů jihomoravských regionů Brno, Vysoká a Moravský Krumlov. Setkání se konalo u příležitosti 50. výročí ukončení druhé světové války. Slavnostní akce byla zahájena ve 13.00 hod. Zúčastnil se jí i předseda SČVP MUDr. VJ. Dušek. Doc. Dr. Jan Vaculík a zástupce generálního konzulátu RF v Brně. Navštívila nás též paní Krejčovská ze Zatece.

Setkání zahájil vedoucí jihomoravského regionu pan Kučera.

Jako první promluvil předseda SČVP prof. VJ. Dušek. Ve své řeči se zmínil o pracovních problémech v ÚV SČVP, o nových knižkách, které se připravují k vydání a též o jiných záležitostech.

Dále promluvil Doc. J. Vaculík o tom, jak se dostal mezi Volynčany a o práci na Dějinných volynských Cechů.

Dalším řečníkem byl konzul RF a zabýval se otázkou vzpomínání bývalých vojáků vlastenecké války Ruskou pamětní medailí.

Dalším řečníkem byl učitel Josef Vítocch. Ve své řeči připomněl ukončení 2. světové války před padesáti lety.

Paní Krejčovská pak přednesla pozdrav z žateckého regionu.

Potom pan Josef Kučera - vedoucí regionu Brno - a pan Alexander Pichrt - vedoucí regionu

Moravský Krumlov - podali stručné informace o celostátním setkání volynských Cechů 13. května 1995 v Litoměřicích, které se též konalo u příležitosti 50. výročí ukončení 2. světové války. V závěru slavnostního odpoledne byli rozdáni úbořky básni Jana Pospíšila, které dovezl předseda ÚV SČVP Prof. MUDr. V. Dušek. Josef Vítocch FRYDLANT

Od 29. 3. do 15. 5. sdílila ve Fyrdlantě putovní výstava "Osudy Cechů na Volyni". Na vernisáži dne 28. 3. přítomným přiblížil význam této výstavy pánové Dr. Slavík a Ing. Jiří Hofman. Ti to záslužně vsa dobře práce pro veřejnost. Ve Fyrdlantě byla výstava poprvé a měla velkou odezvu u návštěvníků. Po velkonočních svátcích se výstava zúčastnila také školní mládeže a dorost.

Dne 5. května region pořádal v pořadí již 4. setkání krajanů, věnované odslavnou 50. výročí ukončení 2. světové války a poražení nacistického Německa. Hlavním řečníkem byl prof. MUDr. V. Dušek. Přítomné krajané pozdravil také předseda Jméno ve Fyrdlantě a vedoucí polské delegace. Jedná se velké pomoci sponzora pana Miroslava Proška mížeme konat tato naše setkání. I Městský úřad ve Fyrdlantě přispěl finanční částkou na činnost našeho regionu. Vysloveny oběma dárky poděkování za pochopení naší činnosti.

Za Fyrdlantský region Evžen Sliný

OZNÁMENÍ

Pro velký počet akcí, konaných k 50. výročí ukončení 2. světové války a organizačního zatížení odkládáme tradiční setkání ve Stvolínkách na příští rok 1996. Opočených

HLÉDÁME!

Vladimíra Vemera z 1. praporek pěchoty z Krupy - informace podejte na adr. Vlasta Bolfová, (dcera), Hukovic 101, 742 53. Údajně byl raněn u Dukly.

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ

Ve dnech, kdy vzpomínáme 50. výročí ukončení 2. světové války a osvobození Československa chceme navštívit místa, která mají v našich vzpomínkách nejlhlubší a nejcitlivější místo: dukelské hřbitovy na Slovensku a v Polsku a také u Lipotského Mikuláše - Hájí Nicové.

Tento autokarový zájezd na Duklu pořádal region Praha ve dnech 21.-24. 6. t. r. Zážití polopenze a ubytování budou zajištěno ve Svídnicích. Zájezci z jiných regionů se mohou přihlásit na adresu:

Irena Malinská, U Lužického semináře 19, 118 00 Praha 1, event. na tel. čísle (02) 53 98 95. Pro omezený počet míst v autobuse budeme zařazovat přihlášené podle toho, v jakém pořadí se přihlásí. Blíží informace budou ústátním zastávkou. Předpokládaná cena zájezdu je včetně jízdného 800 Kč. I. Malinská

Sdělení redakce:

1. Krajan J. Chudoba se vzdal funkce redaktora Zpravodaje z os. důvodů. Za jeho dosavadní obětavou práci mu patří velký dík a přání dobrého zdraví. Příspěvky k otištění zasílejte lakobě na adresu šéfredaktorky:

Věra Latzelová, Slapská 1910, Praha 10, 100 00

2. Výrazně narůstají žádosti o publikování osobních zpráv - především jubilejí a úmrtí. Mnohé jsou velmi obsáhlé, což si vyžaduje značný prostor na úkor publikování základních, dokonce časově aktuálních článků. Prosíme proto o stručné formulace. Jíz teď jsme museli některé zprávy zkrátovat. Děkujeme za porozumění - redakce

Naší jubilanti

Dne 1. května T. G. Masaryka významné životní jubileum 55. roků naše krajané paní Vlastislava Soukupová rozená Kravčevá ze Stavějí na Volyni. Obdobně pracuje jako jednatelka šumperského regionu a je členkou ÚV SČVP.

Do dalších let jí přejeme pevné zdraví, hodné společenosti a životní elán do další práce. Jméno šumperského regionu Vladimír Sotola

Krajanka Antonie Pallová, roz. Štástrá z Loštic na Šumersku, pivodem z Hrušavice na Volyně se doživila 21. 6. t. r. 88 let. Do dalších let hodně zdraví a spokojenosti jí přjeje za mohelnického regionu Zvěnek. Zajíček. K bláhopřání se připojují děti, vnuci a pravnici.

Z tohoto regionu se dále dožilo dne 2. února 82 let pan Antonín Bohaň, rodák z Libáňovic, bytem Úsov pod Rochem. Pan Jaroslav Mach 15. února 88 let, bytem Podolí - rodák z Krupé. Paní Antonie Rebová 22. února 81 roků je rodačka z Bakovic, bytem Úsov. Dne 2. března se dožil pan Lubomír Nepustil, přítel volyňských Čechů 70 let - rodem ze Stavnice, bytem Úsov pod Rochem. Paní Anna Fritcherová-Štástrá rodem z Rozanky se dožila 5. března 50 let. 7. března se dožila 65 let pl. Marie Králková-Kočkova z Bakovic - bytem Úsov. 15. dubna se dožila 83 let pl. Antonie Šanová, rodačka z Dorostaje, bytem Vlachov. 3. května se dožila 81 roků pan Jaromír Holátok z Dorostaje - bytem Vlachov. 15. května se dožila 70 let pl. Helena Lipčáková z Krupé - Hranice, bytem Maletín.

Do dalších let hodně zdraví, štěstí a spokojenosti přjeje jménem mohelnického regionu Zvěnek Zajíček.

Moravskoumrloucký region ŠCVP slaví své členy, kteří se dožívají ve druhém čtvrtletí 1995 významného životního jubilea. Jsou to: Marie Benetová, 10. 4. - 70 let. Josef Vedral, 15. 4. - 80 let. Vladislav Hybler, 28. 4. - 80 let. Václav Hybler, 10. 5. - 65 let. MUDr. Josef Hrabovský, 6. 6. - 40 let. Josef Hrděch, 7. 6. - 75 let. Barbora Egertová, 14. 6. - 65 let. Alžběta Svahníková, 28. 6. - 65 let.

Do dalších let hodně zdraví, osobní i rodinné pohody všem za region přjejí Alexandr Pichrt, předse-
dava regionu, Václav Kačírka, kalif, řezník.

V chomutovském regionu se dožilo dne 3. 8. 85 let nejstarší člen, býv. přísl. vých. armády pan Václav Zábrynický, rodák ze Sklíně. Rovněž nejstarší členka regionu paní Marie Hamáčková z Nového Hájce na Volyně se dožila 83 let. Přijeme jim hodně zdraví a spokojenosti dožít let.

- za region Chomutov. Jirina Kačerová - A 65 let se dožila 9. 5. 95 paní Libuše Vegrátová, roz. Špatenkova z Moskovičů. Všechno nejlepší a hlavně hodně zdraví přjeje manžel a dcery s rodinami - za region Chomutov se připojuje Jirina Kačerová

Dne 21. února t. r. se dožil významného životního výročí 60 let pan Josef Janáček, rodák z Novosilce, bytem Cheb. Dne 28. února oslavila pěkné půlstoletí výročí 75 let paní Antonie Stolaríková roz. Valásková z Počajeje, bytem Františkov Lízný. **Oba jubilanti z regionu Cheb.**

Do dalších let věš všechno nejlepší, hlavně pevné zdraví, dobrou pohodu a spokojenost za regiony Lumla Mácová.

Do konce prvního pololetí ostává še kulaté narozeniny tito **Běnové regionu Karlový Vary:** Paní Anna Čechurová z Malinovic, bytem v Běnově n. T. 1. 5. 95 - 70 let. Pan Josef Čmunt z Teranová, bytem v Kraslicích 13. 5. 95 - 75 let. Paní Božena Velichová z Olšanky, bytem v K. Varech 29. 5. - 80 let. Paní Antonie Horská z M. Zubovství, bytem v Nové Rolí 1. 6. - 60 let. Paní Ludmila Štástrá z M. Zubovství, bytem v Chodově, 28. 6. - 40 let.

Všem krajanům přjeje do dalších let pevné zdraví, spokojenost a dobrou pohodu.

Za region K. Vary Věra Pelcová

Dary na konto Sdružení

-březen - duben - 1995:

A. Englička, Horní Tašovice - 400 Kč, B. Dandová, Mikalášovice - 100 Kč, Vladimír Hrdlička, Kadan' - 150 Kč, Václav Vávra, USA (zasláno přes

George Pospíšila) - 5 USD, Skokanová Kira - reg. Praha - 100 Kč, Fofová Anna, Dolní Adršpach - 100 Kč.

Dary na tiskový fond:

Pi. Vávrová, Lidice - 100 Kč, Václav Sajler, Susany - 100 Kč, Ing. Andres - 500 Kč, Václav Srb, Jarostavice u Znojma - 50 Kč, Jiří Jeníček, Zatec - 200 Kč, Jana Pečirková, Horní Benesov, okr. Bruntal - 100 Kč, Libuše Luksova, tamtéž - 100 Kč, Marie Štepková, Praha 4 - 150 Kč, Václav Puškin, Praha - 100 Kč, Soňa Pálková, Moravský Beroun - 50 Kč, R. Doležal, Pardubice - 100 Kč, A. Maroušová, Praha - 100 Kč, pl. Vojáčková, Praha - 100 Kč, Emilie Pcová, Mariánské Lázně - 500 Kč.

Za region Domažlice předal p. Vokáč: Anna Kraslová - 50 Kč, Josef Macek - 50 Kč, Ing. Vladimír Kopta - 150 Kč, prof. Jaroslav Fiala - 50 Kč, Melanie Černá - 50 Kč, manželé Marie a Ant. Poláčková - 100 Kč, Vladimír Diviš - 50 Kč.

Za region Teplice předal p. Bižovský: Ing. Lešnerová - 200 Kč, pl. Maškova - 100 Kč.

Za severomoravský region zaslal p. Dubeč: Drahomíra Zajíčková, Havířov - 50 Kč, Dobroslav Zajíček, Kujavy - 50 Kč, Antonín Kuněšek, Zátor - 50 Kč, Jaroslav Janko, Kmov - 50 Kč, Miroslav Běra, Koclišov - 50 Kč, Evžen Hanáková, Bochovice-Třebíz - 100 Kč, Leon Hončík z Armutovic - 50 Kč, Antonie Hončíková, tamtéž - 50 Kč, Kristina Jelineková - 50 Kč, Vlasta Jelineková z Tremešné - 50 Kč, Vlastimil a Anna Račkošnovi z Jindřichova - 50 Kč, Bohuslav Jelinek, Armutovice - 50 Kč, Františka Fofová z Her. Povelic - 50 Kč, Antonie Houšková, Bartošovice - 100 Kč, Václav Macek, Kujavy - 50 Kč, krajané z Krmovska - 600 Kč, Josef Moravec, Studénka - 50 Kč, Seitlové - 100 Kč, Václav Lankota - 50 Kč, Anna Sklová - 50 Kč, Vlastimil Seitl - 100 Kč.

Region Brno ze svého stánku zaslal dodatečně ještě 400 Kč.

Za naše krajané v USA zaslal George Pospíšil" George Pospíšil - 5 USD, Jaroslav Novák - 10 USD, Jaroslav Nesvadba - 10 USD, Josef Hymek - 10 USD, Manželé Josef a Vlasta Springlovi z Kanady (nejsou členy, ale rádi čtou Zpravodaj) přes p. Nesvadbu - 10 USD.

YMCA, Živá rodina, předal ing. Petr Imrlauf - 350 Kč.

Za region Teplice předal p. Bižovský: Věra Kloubíčková - 300 Kč, manželé Vizechovski - 200 Kč, Emanuel Dvořák - 100 Kč, Miroslav Jelinek - 100 Kč, Michal Ilénko - 100 Kč, Emilie Gavilová - 100 Kč, Demetr Šrámek - 50 Kč, Vladimír Dederá - 50 Kč, Vladimír Holéček - 100 Kč.

Za region Moravský Krumlov předal p. Pichrt: Emilie Hrubá, Lázněč - 200 Kč, Ludmila Políková - 200 Kč, Emilie Šrámková-Klabanová, Studénka - 200 Kč.

Pro nově zvolený **reg. výbor Mor. Krumlov** vedavou Stanislava Kouckou a z Pohořelce - 100 Kč.

Dary pro potřeby regionu Karlový Vary: Manželé Čechurovi - 100 Kč, Ludmila Lahanová - 150 Kč, Vladimír Černý - 100 Kč, Adolf Pospíšil - 50 Kč, Mikaláš Volný - 100 Kč.

Za region děkuje Věra Pelcová

OZNÁMENÍ

Dne 26. 6. 1995 se bude konat sympóziúm v Praze 2, Legerova 22 od 9.30 hod.

Téma: Vztah volyňských Čechů k Němcům a Židům. V případě vzniku časové rezervy bude možno diskutovat i na jiná historická témata.

Koordinátor: V. Duřák

Naše dary opustili...

Dne 9. 5. 95 to byl rok co jsme se rozloučili s p. Mikalášem Pospíšilem z Mladějovic u Sternberka, rodákem z Hlinska Země dne 5. 5. 1994 ve věku nedozítých 84 let. Byl přítelům velmi i. čs. armádního sboru v SSSR a v bojích o Dukelský průsmyk byl zraněn. Kdo jste ho znali, vzpomeňte si námi.

4. března 1995 zemřela paní Marie Bačová z Květná. Od její dcery Marie Dřivlé z Leštiny jsem dostal dopis, který zveřejněné avdám. Její roděpě odebrali Zpravodaj a rádi si v něm čte. Zemřelá pl. Bačová se narodila 2. 2. 1923 v Kurbani Zornovském. V únoru 1943 se provdala za Josefa Baču, který krátce potom odešel do Svobodové armády. Teprve v roce 47 přjejala za manžele do Československa. Usídlili se v Květině. Pracovali v zemědělství a začali spoustu těžké dřiny. Maminka vychovála 3 děti a byla pilněm celého domá. Pomáhala vychovávat i vnoučata. Byla hodná a milá ke všemu okoli a snažila se každému pomáhat. Proto měla spoustu přátel. Rodina se s ní rozloučila tímto versem: Kdo spátí, maminko, náš velký diuh, kde! klidný spánek Vám dopřeje Báh. Pro nás jste trpěla, pro nás jste žila, za vás všem děkujeme maminko milá.

Ve věku nedozítých 70 let zemřel dne 19. března 95 pan Josef Sedláček, rodák z Českých Ozezan na Volyni. Zeměný byl účastníkem boji o Dukelský průsmyk kde byl také raněn. Jeho rodina se s ním těle kuloi versem: Za všemdu lásku a péči Tvou, co vědém dneš Ti máme dát. Hrst krásných květin na pozdrav a pak jev vzpomínat.

Za pozůstatě a krajané Alexandr Sedláček, Medlov Dne 17. 4. 1994 zemřela náše krajanka Paní Anna Morkešová, ve věku 84 let, bytem v Seměšči, okr. Kutná Hora, pivodem z Nikolajevky.

Alexandr Hloušek, Chmutov

Ve 2. čísle Zpravodaje došlo k nemlé změně ohledně úmrtí p. Alexandry Sedě. Jeho sestřence pl. Soňa Nováková nám poslala ještě tme doplněk k vysvětlění: Zemřelá Alexandr Sirc se narodil na Mošticeni r. 1922. Prošel frontou, dostal se do německého zajetí. Když procházel Armutov, podarilo se mu utéci za pomoci místních obyvatel. Poslední období věky prožil jako parýzník na Šumersku.

Dne 4. dubna 95 náš navštívil opustila Anna Janková v počebraném věku 92 let. Narodila se v Dembrovce v rodině Sryjovských a v 17 letech se provdala za Josefa Janku z Martinovic, který se nedokázal předtím vrátit z čsl. jéty. Spolu vychováli oba a dvě dcery, na hošem pol stábnovili vzornou zemědělskou udeslost. Syn Vyhavoslav byl u Duky raněn, zet Alexandr Kolář tam padl. Po reemigraci se usídlili v Hlubocčce na Vyškovsku, kde mnoho let hospodářili a oslavili zde i 65. výročí své svatby. Autorka známe knihu Nad rovinou, Marie Sryjová, byla vlastni neteři zesnulé a v knize jí uvedla jako "tetičku Vendolškovu". Kdo jste Anna a Josefa Jankových z Martinovic znali, vzpomeňte si námi.

Rodiny Jankových, Srekyvých a Hofmanových.

Oznámenje krajanům, že dne 18. března 1995 náhle zemřel ve věku 71 let pan Petr BLIM, z Volkova bytem Liberec-Vratislavice. Prošel frontou v bojích o Dukelský průsmyk, kde byl raněn s vážnými následky. Citněme ukážku z jeho básnické tvorby: Jíz paděš let je slyšet zpěv svobody Jíz paděš let se nový život rodí. Dítě jása a do škyty chodí, nebouj se tanků, dělá a letadla! A lid vydřel, i kaž velkou drah v krvi zaplatil.